

AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING TA'LIMDAGI O'RNI

Azimxo'jayev Muhammadbobur Azizxo'ja og'li
Nizomiy nomidagi TDPU Professional ta'lim fakulteti
“Tehnik mashina va jihozlar” ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarning yangiligi va o'ziga xosligi insoniyat rivojlanishi nuqtai nazaridan ular deyarli insoniyat faoliyati barcha sohalariga kirib borishi, ulardan cheklanmagan joylar va maqsadlarda foydalanish mumkinligidan iborat. Shu kabi axborot-kommunikatsiya texnologiyalari uch yo'nalishda ilgari bo'lmagan juda katta samara bilan insoniyat rivojlanishi jarayonidagi to'siqlarni yengib o'tish imkon beradi:

1) Bilimlarni egallash yo'lidagi to'siqlarni yengish. Axborotlardan foydalanish natijasida ta'lim olish yo'lidagi inson imkoniyatlarini shakllantirish uchun katta ahamiyatga ega. Agar ta'lim kognitiv ko'nikmalarini rivojlantirishga olib kelsa, axborotlar bilimlar to'plash jarayonining mazmunli jihatini ta'minlash uchun kerak b'ladi. Internet va “Butun jahon tarmog'i” barcha ijtimoiy qatlamdagi insonlar uchun birdek axborot izlash kanali bo'lib xizmat qiladi.

2) Ijtimoiy hayotda ishtirok etish yo'lidagi to'siqlarni yo'qotadi. Internet tarmog'i orqali butun dunyo bilan aloqa qilish imkoniyati oxirgi yillarda ko'plab global fuqarolik tashabbuslarini tarqatishga imkon berdi. Misol uchun, ta'lim tizimida qayta aloqani ta'minlash harakati.

3) Iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytirish yo'lidagi to'siqlarni yo'qotadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalar va ular bilan bog'liq sohalar hamda ta'lim tizimi eng jadal rivojlanayotgan sektorlar hisoblanadi. Yangi axborot texnologiyalari axborotlar va aloqadan foydalanish imkoniyatini keskin kengaytiradi. Elektron pochta, elektron kutubxonalar – saytlar ta'lim tizimi uchun cheksiz imkoniyatlar beradi, har qanday chegaralarni yo'qotadi, dunyoning har qanday nuqtasidan o'quv va ilmiy axborotlarni olish imkonini yaratadi. Axborot-tarbiyaviy faoliyat. Ta'lim muammosini globalizasiyalashtirish – seminarlar o'tkazishdan tortib terrorizm va diniy ekstremizm mohiyatini ochib berishgacha – elektron tarmoqlar axborot-tarbiyaviy imkoniyatlarini ahamiyatini oshiradi. Yangi axborot texnologiyalari fan

va ta'limni to'plangan bilimlarni yetkazish, ularni to'ldirish va qayta baholash kabi yanada yaqin va samarali kanallari bilan bog'lashga imkon beradi. Bugungi kunda fan – bu ta'lim tizimini rivojlantirish asosiy, ustun turuvchi vositasidir. Bu har doim ham bo'lmagan, ilg'or axborot texnologiyasi ta'lim tizimida fanning ahamiyatini o'zgartirdi. Jamiyat faqat fanning o'zi rivojlanishi bilan emas, balki ta'lim va o'qitish tizimi bilan ham bog'liq yangi ilmiy tuzilishni yaratadi. Ta'limning kelajagi. Hozirgi kunda Internetda taxminan 2,5 mlrd noyob barcha foydalanadigan veb-sahifalar mavjud bo'lib har kuni ular qatoriga yana 7,3 mln yangilari qo'shilmogda. Bugungi kunda Internetga simsiz ulanishni ta'minlovchi, shu jumladan, mobil telefonlar soni Internetga ulanadigan shaxsiy kompyuterlar sonidan ortib ketdi. Hozirgi kunda elektron savdo jahondagi hajmi 233 mlrd. dollarni tashkil etadi. foydalanuvchilar soni ko'payib borishi bilan axborot texnologiyalari faqat inson tasavvuri imkoniyatlari bilangina chegaralanadi. Barkamol, har tomoonlama rivojlangan shaxsni tarbiyalash muammosi ta'lim tizimidan yosh avloddan faqat milliy madaniyat yutuqlarini emas, balki umuminsoniy dunyo madaniyati yutuqlarini ham egallab olishga intilishni shakllantirishni talab etadi. Barkamol shaxsni tarbiyalash g'oyasi milliy mustaqillikning ustuvor g'oyalaridan biri hisoblanadi.

Ta'lim sifatini, ma'naviy-g'oyaviy tarbiyasi darajasini oshirish vazifasi hisoblanadi. Kadrlar tayyorlash milliy dasturini amalga oshirish so'zsiz yangi axborot texnologiyalariga asoslanishi zarur. Ta'lim tizimini rag'batlantirmay turib, fuqarolik jamiyatini qurib bo'lmaydi. Ta'lim tizimi yopiq nuqtai nazarlar, qarashlar statik tizimi emas, bir uzluksiz jarayondan iborat bo'lishi kerak. Mustaqil Respublikamizning rivojlanishini kafolatlash uchun ta'lim tizimi dinamik, mukammal bo'lishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. A. Sattorov «Informatika va axborot texnologiyalari» Toshkent «O'qituvchi», 2002.

2. Muslimov N.A va boshqalar. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. O'quv-metodik qo'llanma. – T.: “Sano-standart”, 2015.

3. Ishmuhamedov R.J., M.Mirsolieva. O`quv jarayonida innovatsion ta`lim texnologiyalari. – T.: «Fan va texnologiya», 2017,

4. M. M. Aripov, T. Imomov va boshqalar «Informatika, axborot texnologiyalari» T. TDTU, O`quv qo`llanma.

АКТУАЛЬНОСТЬ ПРЕПОДАВАНИЯ ЧЕРЧЕНИЕ С ПОМОЩЬЮ КОМПЬЮТЕРНЫХ ПРОГРАММ В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛАХ

**Адилов Пулат Адилович, Ташимов Нурлан Эрполатович
Доценты Ташкентского государственного педагогического
университета им. Низами**

Annotatsiya. Ushbu maqolada bugungi ilm-fan taraqqiyoti fonida qoniqarsiz holatda bo`lgan AutoCAD kabi avtomatlashtirilgan chizma dasturidan foydalangan holda umumiy o`rta ta`lim maktabda chizmachilik darslarini o`tkazish muammosi ko`rib chiqiladi.

**Kalit so`zlar:** chizmachilik, AutoCAD, kompyuter, aylana, kesma, to`g`ri chiziq, o`quvchi, ko`rinishlar, proyeksiya, maktab, bilish, faoliyat, faollashtirish, chizma dasturlari, geometrik yasashlar.

Аннотация. В данной статье будет рассмотрена проблема проведения уроков черчение в общеобразовательной средней школе с использованием автоматизированной программы черчение, как AutoCAD, которая на фоне сегодняшнего прогресса науки находится в неудовлетворительном состоянии.

Ключевые слова: черчение, AutoCAD, компьютер, круг, отрезок, прямая линия, ученик, виды, проекция, школа, познание, деятельность, активация, программы для черчение, геометрические построение.

Annotation. This article will consider the problem of conducting drawing lessons in a comprehensive secondary school using an automated drawing program like AutoCAD, which, against the background of today's progress in science, is in an unsatisfactory state.